

myśl pedagogiczna

Bernie
Neville

PSYCHE I EDUKACJA

EMOCJE, WYOBRAŹNIA
I NIEŚWIADOMOŚĆ
W UCZENIU SIĘ I NAUCZANIU

Przekład
Marek Kościelniak

Wydawnictwo WAM
Kraków 2009

WPROWADZENIE

Z prawdziwą satysfakcją piszę to wprowadzenie do rozszerzonego wydania *Psyche i edukacja* Berniego Neville'a. Książka ta zastała uznana w 1999 roku przez Fundation of Educational Renewal za jedną z najważniejszych publikacji pedagogicznych dziesięciolecia. Nowy materiał, o jaki książka została uzupełniona w jej drugim wydaniu, dodatkowo pomnaża jej znaczącą wartość merytoryczną. *Psyche i edukacja* jest niczym potężny snop światła umożliwiający dogłębny wgląd w dziedzinę, którą Autor określa mianem edukacji duszy. Pierwsze wydanie książki opublikowanej w 1989 roku zainspirowało szereg opracowań tematu duchowości w edukacji, które ukazały się po około dziesięciu latach od momentu publikacji pionierskiej pracy Neville'a (Kessler, 2000; Miller, 2000). Nowe rozszerzone wydanie prezentuje szeroki wa-chlarz propozycji zdolnych wzbogacić praktykę edukacyjną. Refleksja Neville'a nad dziełami Junga, Coué'go, Assagioliego, Łozanowa, Moreno, Ericksona i Wallasa zaowocowała tu interesującymi wnioskami, wskazującymi dobrze przemyślane sposoby wykorzystania idei tych uczonych przez współczesnych nauczycieli. Metody twórczego myślenia, techniki wizualizacyjne i dramatyczne starannie opisane i zilustrowane licznymi konkretnymi przykładami mogą stanowić cenną pomoc dla praktyków. Pośród najwybitniejszych prac w literaturze pedagogicznej objaśniających istotne zagadnienia teoretyczne bądź wskazujących godne uwagi rozwiązania praktyczne praca Berniego Neville'a zajmuje pozycję tym bardziej znaczącą, że z powodzeniem łączy aspekt teoretyczny z praktycznym.

Nowe wydanie *Psyche i edukacja* rozszerzone zostało o rozdział „Bogowie w szkole”, w którym Autor rozważa różne przejawy wpływu archetypowych postaci greckich bóstw na proces wychowania i kształcenia. Przedstawia na przykład Hestię, reprezentującą „zaczisze, z którego wychodzimy i ku któremu zmierzamy”, pouczającą o podstawowych uwarunkowaniach praktyk kontemplacyjnych (medytacji) w ramach zajęć szkolnych. Przykład Aresa ukazuje z kolei sposoby, dzięki którym nauczyciel i uczniowie mogą z pasją rozstrzygać w konstruktywny sposób pojawiające się w ich wzajemnych kontaktach

konflikty i różnice zdań. Szczególnie przypadł mi do gustu fragment, w którym Neville przedstawia edukacyjną rolę Afrodyty, bogini piękna:

W szkole dość rzadko mamy do czynienia z aktywnością edukacyjną, której głównym motywem jest poszukiwanie piękna – gdzie czyta się poezję, snuje opowieści, poświęca się czas na oglądanie fotografiki artystycznej, podziwia się piękno i elegancję matematycznych formuł, zaś eksperymenty naukowe, analizy systemów zarządzania, rękodzieło i naukę języków podejmuje się jedynie po to, aby doskonalić wrażliwość estetyczną [...] w szkole, kult Afrodyty, o ile w ogóle ma miejsce, dokonywać się może jedynie w ukryciu. Przedmioty artystyczne, muzyka, literatura nie zajmują zaszczytnych, priorytetowych pozycji w programach nauczania, co sprawia, że wszyscy coraz bardziej usychamy z tesknoty za pięknem.

Neville pokazuje, w jaki sposób Afrodyta, jako archetyp, może zainspirować nauczycieli do poszukiwania piękna w każdym z aspektów ich pracy z uczniami, aby ukoić wspomniane wyżej tesknoty.

Ten ostatni rozdział pozwala nam podziwiać kunszt, z jakim Autor dokonuje eksploracji archetypów, ukazując ich wpływ na kształt procesów edukacyjnych. Neville stworzył archetypową teorię nauczania i uczenia się, stanowiącą ważny punkt odniesienia dla refleksji nad pracą nauczyciela. Teoria ta może w znaczący sposób wspomóc nauczycieli w ich poszukiwaniach, zmierzających do ubogacenia własnej praktyki nauczania.

Nauczyciele zawdzięczają Berniemu Neville'owi nowe, ważne spojrzenie na istotne aspekty ich podejścia do pracy z uczniami.

Jack Miller
Ontario Institute for Studies in Education
Toronto, Kanada
sierpień 2005